

Sağlık Politikaları ve Hemşirelik

Yrd. Doç. Dr. Figen Işık Esenay

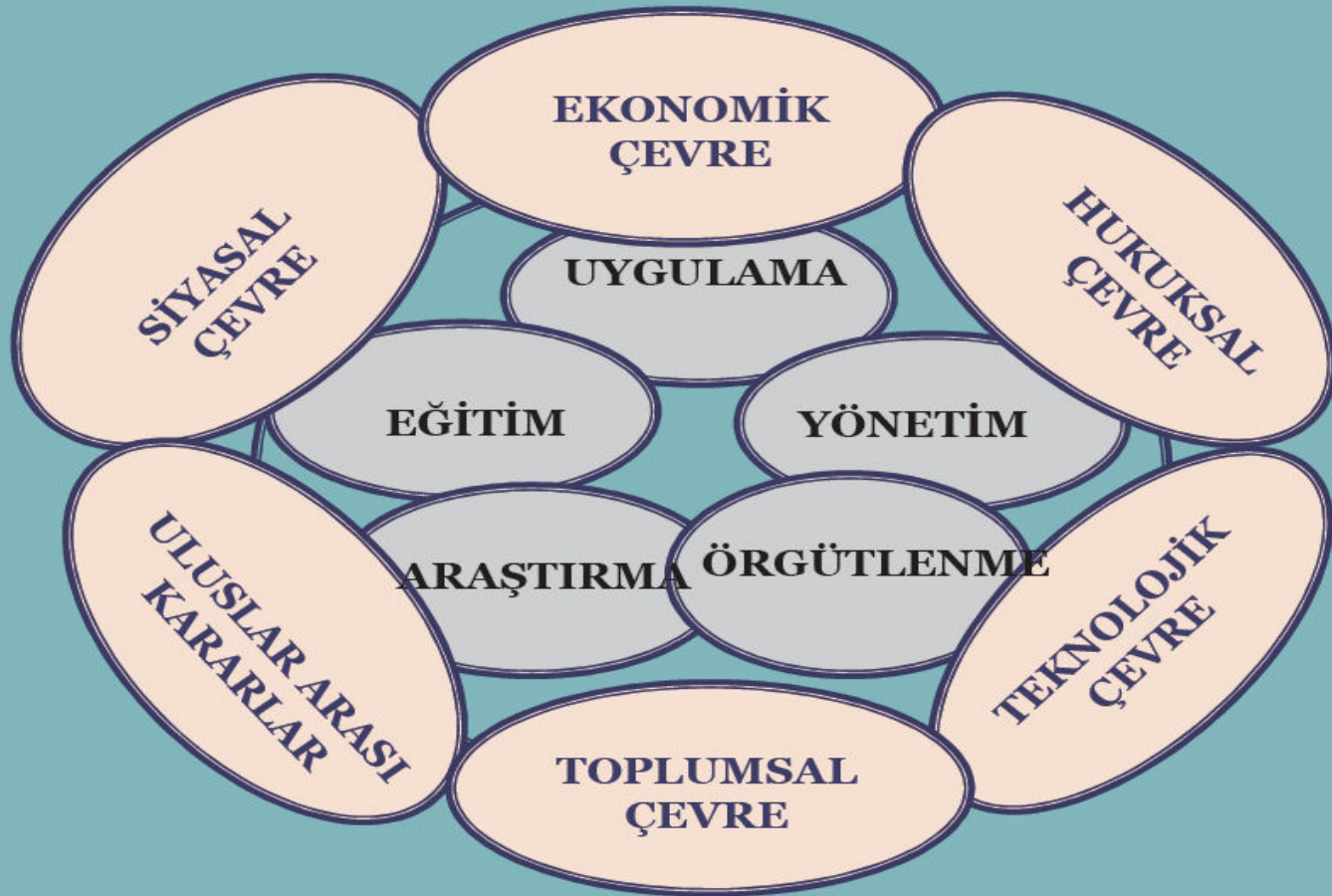
Ankara Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

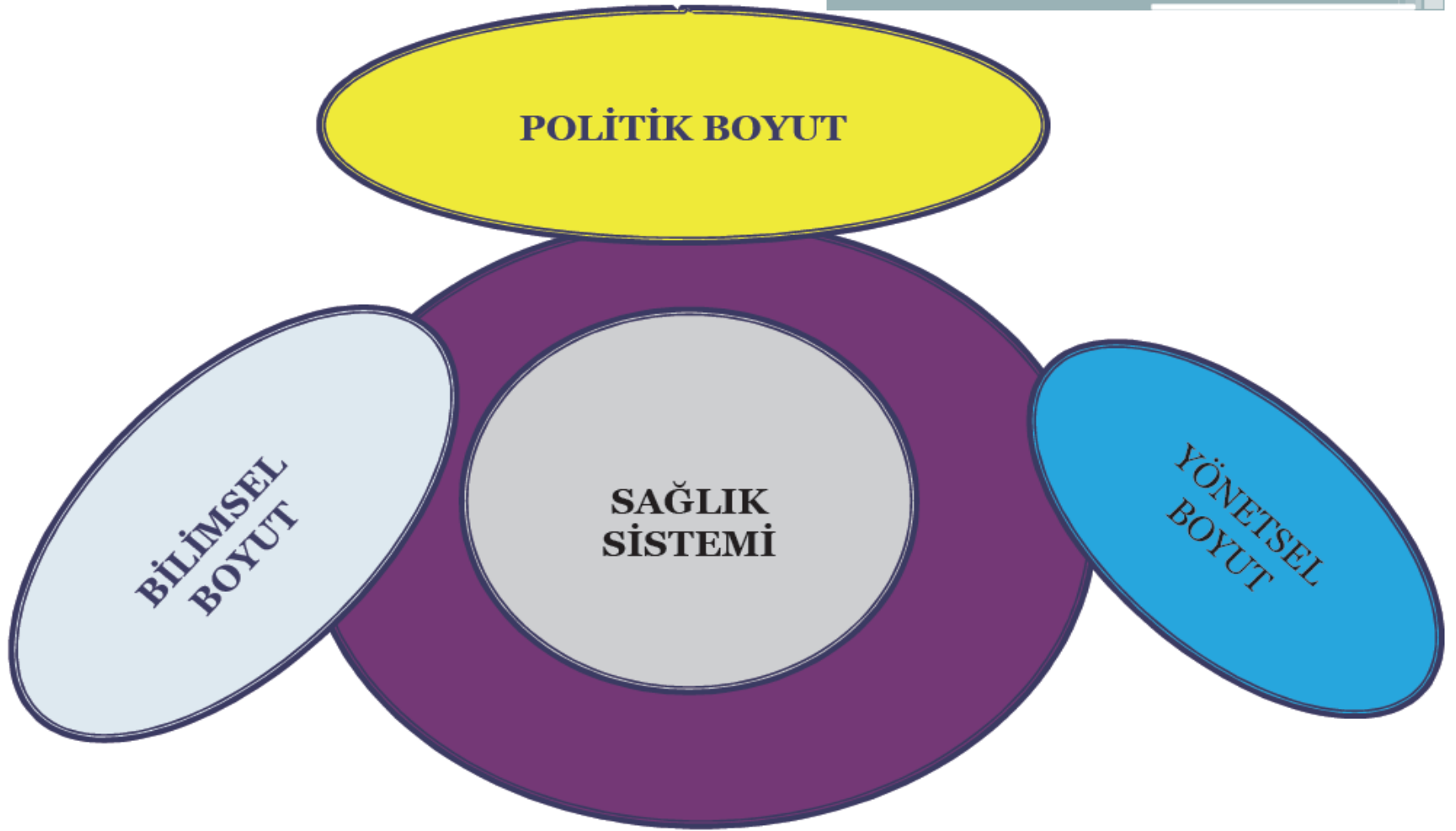
Hemşirelik Bölümü

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Meslek ve sistem

Sağlık sistemi

POLITIKA

Politika (Policy)

- Policy; yön verme, amaç ve ilkeleri belirleme ile ilgilenir
- Politika, bir eylem programı ya da bir kişinin, grubun ya da hükümetin eylemi için kullanılmaktadır.
- Diğer bir deyişle, belirlenen sonuçlara ulaşmak için davranışlara hükmeden ilkeler, kurallar, değerlerdir.

Politika

- Hükümetteki, iş yerindeki, okullardaki, organizasyonlardaki ve toplumdaki davranışları yöneten yasalar, düzenlemeler, kurallar ya da tüzükler olabilir.
 - tütün politikası, sağlık politikası gibi.

Politika (Politics)

- “Politics” anlamındaki politika ise, değişim için güç kullanımını ve ilkeleri, yasaları, kuralları uygulamaya koyabilir ya da engel olabilir.
- Etkileme, sürecin sonuçlarını değiştirmek için var olan fırsatları gösterir; tahsis (dağıtım), kaynakların nasıl bölüneceğine ilişkin kararları gösterir; kıt olma, uygun kaynakların sınırlı miktarda olduğunu ifade eder.

Politika

- Hemşirenin bakım verme yeterliliği çok sayıda kamu politikasından etkilenir.
- Hemşirenin ehliyetli olma (yeterlilik) durumu, hemşirelik uygulamasını tanımlayan yasadan türer. Bu alan, hemşirenin yasal olarak, ne yapıp ne yapmayacağını belirler. Hemşirelik mesleğini ilgilendiren birçok konu, aynı zamanda politik doğadadır (benzer işe eşit ücret gibi).

Politika çeşitleri

Politika (Kamu)

- Toplumsal bir olgu
- Temel insan hakkı
- Devletin sorumluluğunda
- Hizmetlerden yararlanmada eşitlikçi
- Sosyal dayanışmanın ürünü

Politika (piyasa)

- Bireysel bir olgudur
- Piyasanın arz ve talep kurallarına göre.
- Fırsatları oranında yararlanma
- Ticari (kar) aracı olarak ele alınır.

Sağlık politikaları

Koruyucu anlayış:

- Sağlığı geliştirme hastalıkları önleme
- Ucuz ve kolay
- İlgi: Sağlam bireye
- Hizmet: Ekip ağırlıklı
- Yer: kırsal alan /ev ziyaretleri
- Hemşire ve ebelerin otonom görev alanı

Tedavi edici anlayış

- Hasta olduktan sonra tedavi etme
- Pahalı ve güç
- İlgi; Hasta bireyin hastaorganı
- Hizmet: Hekim ağırlıklı
- Kentsel alan/ hastane ve sağlık kuruluşları
- Hemşirelerin beceriye dayalı bağımlı alanı

Yasa

- Yasa; olayların gidişinde olağandışına yer vermeyen, değişmezlik ve zorunluluk gösteren kural; toplumsal yaşam içinde kendiliğinden oluşan ve uyulması toplum içinde yaşamamanın bir zorunluluğu olan toplumsal alışkılar bütünü.

Yönetmelik

- İşlemlerin nasıl yürütüleceğini belirlemek amacıyla ilgili bakanlıkça çıkartılan düzenlemelerdir.
- Hemşirelik yönetmeliği
- Yataklı tedavi kurumlar yönetmeliği v.b

Sağlıkta devletin görevi

Devletin sağlıkla ilgili görevi;

- Toplumun sağlık gereksinimlerini karşılamak
- Toplumun sağlık sorunlarını çözmek
- Vatandaşların sağlıklı ortamlarda yaşamalarını sağlamak
- Vatandaşa sağlığını koruma bilinci vermek ve
- Bunlar için gerekli alt yapıyı oluşturmaktır

SAĞLIĞA YÖN VEREN ULUSLAR ARASI KARARLAR

Sağlığa yön veren uluslar arası kararlar

- Alma-Ata 1978
- 1. Uluslararası Sağlık Geliştirme Konferansı, Ottawa Konferansı 1986
- Avrupa Hemşirelik Konferansı Viyana 1988
- Münih Deklerasyonu 2000
- Sağlıkın Sosyal Belirleyicileri Komisyonu (DSÖ) 2008

Ottawa Konferansı (1. Uluslar arası Sağlık Geliştirme Konferansı, 1986)

- Barış, Barınma, Gelir, Gıda
- Eğitim
- Hakkaniyet (equity)
- Sosyal adalet(social justice)
- Sürekliliği olan kaynaklar
- Stabil bir ekosistem

7. Küresel Sağlığı Geliştirme Konferansı Nairobi 2009

- Toplumun güçlendirilmesi,
- Sağlık okur-yazarlığı ve sağlığı geliştirme
- Sağlığı geliştiren sağlık sistemleri,
- Sağlıkta hakkaniyet için harekete geçme,
- Sağlığı geliştirme için kapasite oluşturma konularına vurgu yapılmıştır.

HEMŐİRELIĐE YÖN VEREN ULUSLAR ARASI KARARLAR

Avrupa Hemşirelik Konferansı (1988)

- İnsanların sağlık düzeylerinde süregelen eşitsizlikler;
- **Politik, sosyal, ekonomik ve mesleki olarak kabul edilemez** ve bu konu bütün hemşireleri ilgilendirir.
- Bu durumda ülkeler **hemşirelik rollerini, eğitim ve uygulamalarını** gözden geçirmelidir.

- Sağlık hizmetlerinin tüm boyutlarında **planlama ve yönetimde karar verme** sürecine katılmalı,
- **Birey aile ve toplumu** kendi sağlıklarının gelişiminde sorumluluk almak üzere **yetkilendirilmesinde** daha fazla rol oynamalı,
- Sağlık hizmeti ile ilgili davranışların istenen ve istenmeyen **sonuçlarının değerleri ve maliyetleri** konusunda açık ve doğru bilgi sağlayacak rolleri geliştirmeli,

Münih Deklerasyonu

15-17 Haziran 2000

- Her düzeyde **sağlık politikalarının geliştirilmesi ve uygulanması** ile ilgili **karar mekanizmalarına** hemşirelik ve ebelik meslek üyelerinin katkısını sağlamak,
- **Cinsiyet statü ve tıbbi hakimiyetle** ilgili engeller ve sorunlara çözüm bulunmalı,
- Mesleki ilerlemeler için olanak sağlanmalı,
- Temel ve sürekli **eğitim iyileştirilmeli**, yükseltilmeli,

- Lisans ve lisans üstü düzeyde hemşireler ve ebelere **hekimlerle bir arada eğitim görme** olanağı sağlanmalı,
- **Mesleki bilgi tabanını** geliştirmek için araştırmalar desteklenmeli,
- **Aile sağlığı hemşireliği** birimleri oluşturulmalı ve toplum sağlığı hizmetlerinde hemşire ve ebelerin rolleri arttırılmalı.

Belirlenen stratejiler

- Görev tanımları ve rollerin netleştirilmesi
- Gerekli hukuksal düzenlemelerin yapılması,
- Hemşire ve ebelerin **bağımsız ve birbirine bağlı rolleri** kapsamı içinde faaliyetlerinin etkili bir şekilde sürdürmelerinin sağlanması
- **Meslek liderlerinin** sorumluluklarını üstlenmeleri.

Uluslar arası Hemşirelik Konseyi 2011 Hemşirelik Teması

- “Sağlıkta aradaki **mesafelerin kapatılmasında** ve erişimdeki **eşitsizliğin giderilmesinde hemşireler** etkin görev almalı”

(DSÖ) “Sağlığın Sosyal Belirleyicileri Komisyonu

- “Açığı Bir Kuşakta Kapatmak” Raporunda üç eylem ilkesi

ÖZETLE

- Gündelik yaşam şartlarını iyileştirin,
- Gücün, paranın ve kaynakların eşitsiz dağılımını önleyin,
- Sorunu anlayıp boyutlarını belirledikten sonra çözüm için yapılan girişimlerin etkisini araştırın, ölçün.

- İnsanların doğduğu, büyüdüğü, yaşadığı, çalıştığı ve yaşlandığı ortamlarda gündelik yaşam koşullarını iyileştirin.
- Gücün, paranın ve kaynakların eşitsiz dağılımının üstesinden gelin. Küresel, ulusal ve yerel ölçekte bu koşulların gündelik yaşam açısından yapısal yönlendiricileri ile baş edin.
- Sorunu ölçün, eylemleri değerlendirin, bilgi temelini genişletin, sağlığın sosyal belirleyicileri konusunda eğitilmiş bir iş gücü oluşturun ve sağlığın sosyal belirleyicilerine ilişkin toplumsal(kamusal) duyarlılık oluşturun.

Diğer önerileri

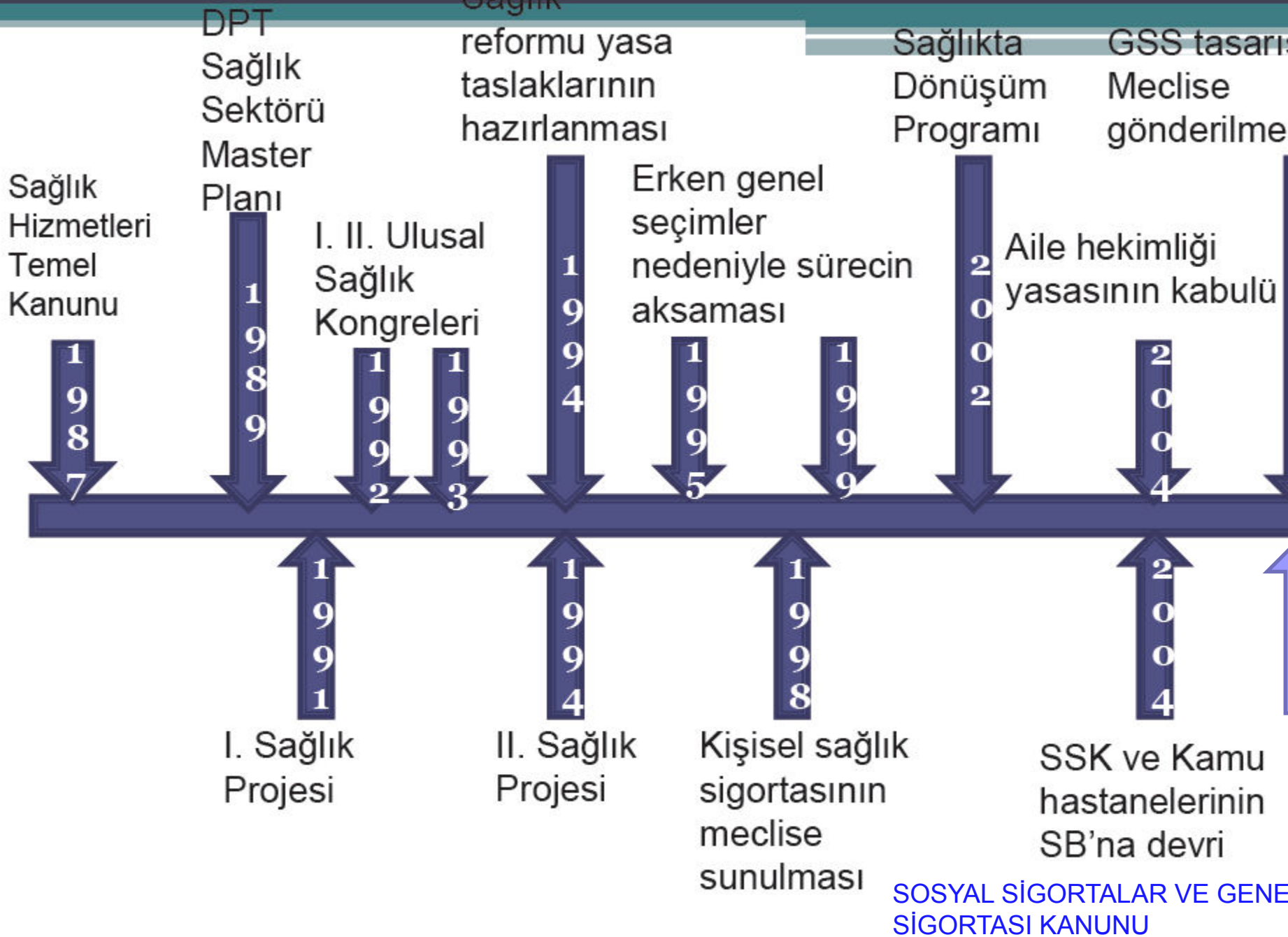
- **Erken çocukluk döneminde** yaşam şartlarının düzeltilmesi,
- **Annelerin eğitim düzeylerinin** yükseltilmesi, herkese yeterli barınma imkanı, temiz su, tuvalet-banyo ve elektrik sağlanması,
- **Şehir planlamasına** azami gösterilmesi,
- **Temel (birinci basamak)sağlık hizmetlerini esas alan eşitlikçi ve ücretsiz bir sağlık sisteminin** oluşturulması

TÜRKİYE'DE SAĞLIK POLİTİKALARI VE HEMŞİRELİK

Türkiye'de Sağlık Politikaları

- 224 Sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Kanunu (1961)
- Sağlık Reformu çalışmaları (1990)
- Sağlıkta Dönüşüm (2002)

Bakar C, Akgün S (2005) Türkiye'de Sağlık Reformları;

Türkiye de reform

- 1982 anayasası
- Sağlık hizmetinin özel kurumlardan alınabileceği
- 1987 Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu

SB görevi

- planlama,
- standart geliştirme,
- denetleme

Temel Reform Alanları

- Hizmet sunumunda reform –Birinci basamakta aile hekimliği–
- Sağlık işletmeleri
- Hizmet finansmanında reform

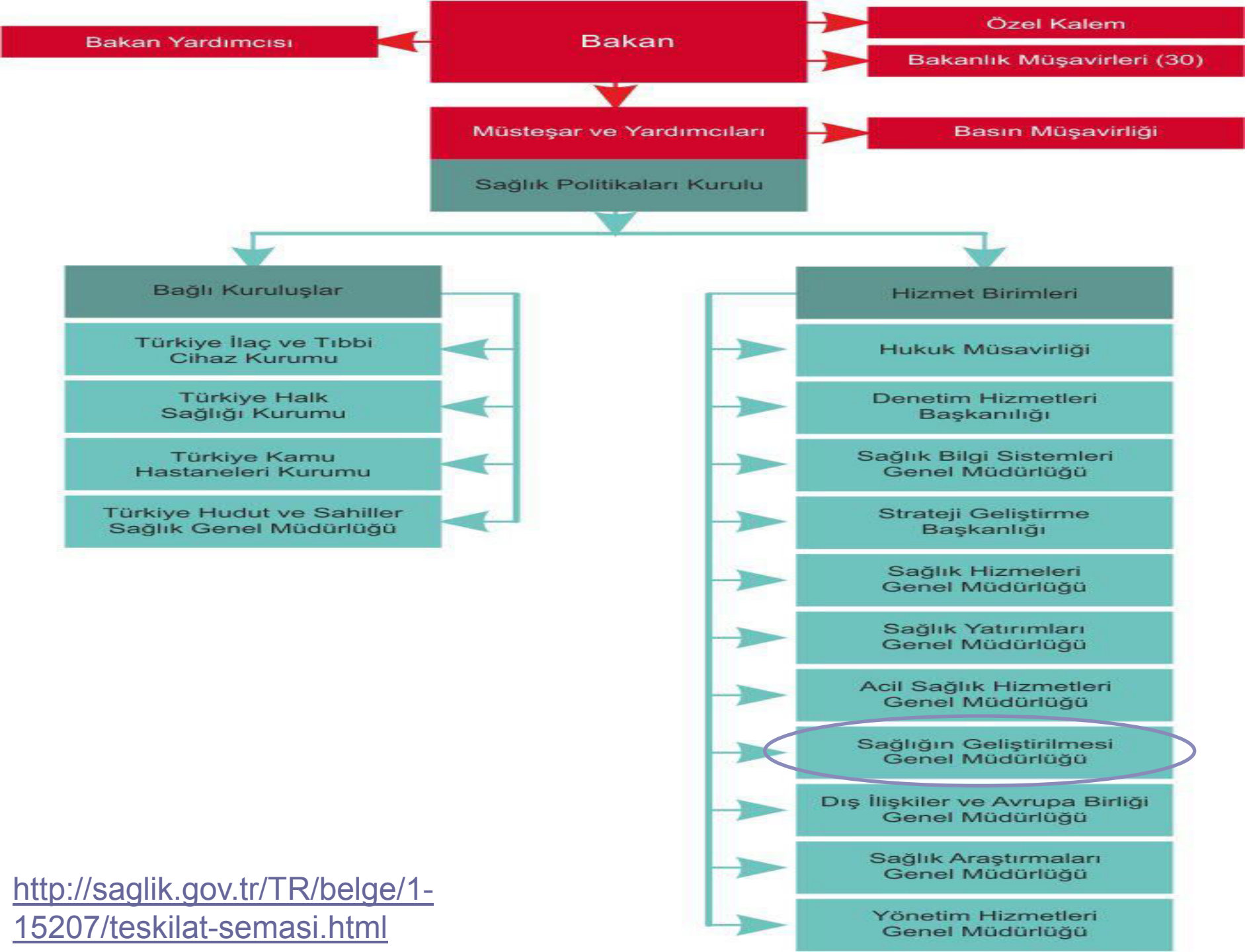

Sağlıkta dönüşüm

- Yeni yapılanma

- 5258 sayılı aile hekimliği kanunu (RG: 24/11/2004)
 - 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı KHK'nın 58 inci maddesiyle bu maddede geçen “pilot olarak” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.
- 28559 Sayılı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna Bağlı Sağlık Tesislerinde Görevli Personele Ek deme Yapılmasına Dair Yönetmelik (14/02/2013) [2003-2004]
- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (Rg: 2006)
- 28103 Sayılı Sağlık Bakanlığı Ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (Rg:02/11/2011)

SAĞLIĞIN GELİŞTİRİLMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN GÖREVLERİ

- T.C. Sağlık Bakanlığı ve Stratejik Plan gereğince belirlenmiş amaç, hedef, strateji ve ilkeler doğrultusunda, yetki alanındaki faaliyetlerin yürütülmesi ile ilgili plan ve programların hazırlanmasını sağlayıp Üst Yönetimin onayına sunulması. Uygulamaları izlemesi ve oluşabilecek sapmalar konusunda gerekli önlemlerin alınması.
- Sağlıkta korunması ve geliştirilmesine yönelik uygulamaların yürütülmesi. Toplum ve bireyin sağlığını geliştirmek için gerekli eğitim ve araştırma faaliyetlerini yürütmek.
- Sağlık iletişimi uygulamaları ile sağlığın korunması ve geliştirilmesine yönelik uygulamalardan doğan ulusal ve uluslararası programların koordinasyonunun sağlanması.
- Sağlık Bakanlığı kurumsal iletişimi sürecinin yürütülmesi.
- Genel Müdürlüğün kurumsal faaliyetlerini yürütmesi için gerekli olan idari, mali ve hukuki süreçlerin yürütülmesi.
- Hazırlanan uzun ve orta vadeli planların, Genel Müdürlüğün yıllık faaliyet programı ve bütçesine dönüştürülmesi ve uygulanması.
- Genel Müdürlüğün faaliyetlerini etkileyecek ya da ilgilendirecek nitelikte olan gelişmeleri, yasal düzenleme ve değişiklikleri düzenli olarak izlemek ve zamanında gerekli girişimlerde bulunmak.
- Öncelikle Genel Müdürlük içinde olmak üzere, Üst Yönetim ve diğer Birimlerle ortak yürütülecek uygulamalar, etkin haberleşme, raporlama ve bilgi alışverişi faaliyetlerini planlamak ve yürütmek.

- Sorumluluk alanındaki faaliyetlerle ilgili bilgi akışı, kayıt, rapor ve yazışmaların kural ve talimatlara uygun olarak düzenlenmesi, ilgili tüm belgelerin dosyalanıp saklanması ve gizliliğinin korunmasını sağlama-ya yönelik kuralların yazılı olarak tüm birimlere iletilmesi.
- Faaliyetlerin daha verimli bir şekilde yürütülmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesine yönelik sistemin kurulması.
- Sağlık Politikası Kurulu'na, politika belirleme ile ilgili temel görevlerini yerine getirme sürecinde Genel Müdürlükten talep edilen bilgi, belgeleri sunmak. Politika oluşturma sürecinde sağlığın geliştirilmesine ilişkin öneri ve teklifler sunmak.

SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN GÖREVLERİ

- Her türlü koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini planlamak, teknik düzenleme yapmak, standartları belirlemek ve bu hizmetler ile sunucularını sınıflandırmak, bununla ilgili iş ve işlemleri yaptırmak.
- Organ ve doku nakli, kan ve kan ürünleri, diyaliz, üremeye yardımcı tedavi, evde sağlık, yanık, yoğun bakım gibi özellikli planlama gerektiren sağlık hizmetlerini planlamak ve bu hizmetleri sunan kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak.
- Kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilere ait sağlık kurum ve kuruluşlarına izin vermek ve ruhsatlandırmak, bu izin ve ruhsatları gerektiğinde süreli veya süresiz iptal etmek.
- Sağlık hizmetlerinin ücret tarifelerini belirlemek veya tasdik etmek.
- Hasta hakları ile hasta ve çalışan güvenliğine yönelik düzenleme yapmak.
- Sağlık kurum ve kuruluşlarının mevzuata, Bakanlık politika ve düzenlemelerine uyumunu denetlemek, gerekli yaptırımları uygulamak.
- Planlama ve standartlar oluşturulması için gerekli komisyonları kurmak.
- Sağlık kurum ve kuruluşları ile hizmetten faydalananlar arasında doğabilecek ihtilafların çözümüne yönelik usûlleri belirlemek.
- Geleneksel, tamamlayıcı ve alternatif tıp uygulamaları ile ilgili düzenleme yapmak ve sağlık beyanı ile yapılacak her türlü uygulamalara izin vermek ve denetlemek, düzenleme ve izinlere aykırı faaliyetleri ve tanımları durdurmak.
- İlaç, tıbbî cihaz ve ürünler dışında kalan alanlarda yapılacak klinik araştırmalarla ilgili düzenlemeleri yapmak, izin vermek ve denetlemek.
- Sağlık hizmetlerinde kalite ve akreditasyon kuralları belirlemek ve uygulamasını sağlamak.
- Sağlık turizmi uygulamalarının geliştirilmesine yönelik düzenlemeler yapmak, ilgili kurumlarla koordinasyon sağlamak.

- İlgili mevzuat çerçevesinde kişisel verilerin korunmasına ve veri mahremiyetinin sağlanmasına yönelik düzenleme yapmak.
- Tıpta uzmanlık eğitimi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.
- Sağlık insan gücü planlaması yapmak, sayı ve nitelik olarak ihtiyaca uygun insan gücü yetiştirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak.
- Mevcut sağlık insan gücünü, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar düzeyinde planlamak ve istihdamın bu plan çerçevesinde yürütülmesini denetlemek.
- Sağlık meslek mensuplarının uyum, hizmet içi eğitim, sertifikalı eğitim, görevde yükselme ve unvan değişikliği eğitimleri ve benzeri eğitimleri ile ilgili düzenlemeleri yapmak, koordine etmek, kredilendirme, izleme ve denetimini sağlamak.
- İlgili kuruluşlarla işbirliği yaparak sağlık mesleklerinin standartlarını belirlemek, eğitim müfredatlarının kanıta dayalı olarak güncellenmesini ve geliştirilmesini sağlamak, sağlık meslek mensuplarının sertifikasyonu ile ilgili işleri yapmak veya yaptırmak.
- Sağlık meslek mensuplarının tescil işlemlerini yapmak, kayıtlarını tutmak, personel hareketlerini takip etmek.
- Bağlı kuruluşların sağlık hizmetleri sınıfına ait personelinin ihtiyaç planlamasını yapmak.
- Kura ile ataması yapılan sağlık personelinin planlama ve yerleştirme işlemlerini yapmak.

Hizmet sunumunda reform: Birinci basamak

- Kırsal alanda sağlık evi ve ocakları, kentlerde aile hekimleri
- Herkes bir aile hekimine kayıtlı olacak
- Aile hekimlerine listelerindeki hasta sayısına göre ödeme yapılacak
- İkinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri aile hekiminin sevkinden sonran kullanılacak

Hizmet sunumunda reform: Sağlık İşletmeleri

- Gelirleri ile giderlerini karşılayabilen
- Verimlilik ve etkililik ilkelerine göre yönetilen
- Personelini sözleşmeli olarak istihdam eden
- Fiyatları pazarlıkla belirleyip hizmet ve kalite yarişına giren
- İdari ve mali açıdan zerk
- Kamu tüzel kişiliğine sahip işletmeler

HEMŞİRELİKLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

2007 Yılından itibaren..

- 6283 Sayılı Hemşirelik Kanunu (24.02.1954) 5635 Sayılı Hemşirelik Kanunu (Değişiklik Ta.25.04.2007)
- Hemşirelik Yönetmeliği (10.Mart.2010)
- Hemşirelik Yönetmeliği (19. Nisan.2011)
- İstanbul Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi (28. Nisan.2011)
- Sertifika Yönetmeliği

Hemşirelik kanunu (1954)

- Hemşire görevleri
- Tabip tarafından tavsiye edilen tedavi tedbirlerini uygulamak.
- Acil hallerde icabeden pansumanları re'sen tatbik edebilecekleri gibi tabibin tavsiyesi üzerine sağlık kurumlarında veya dışarıda hastalara deri altına, adale içine ve damar içine şırınga yapmak.
- Dispanserler ve sağlık kurumlarınca görevlendirildikleri koruyucu hekimlik işlerinde halka sıhhi tedbirleri, sağlık korunma çarelerini ve müracaat etmeleri lazım gelen sağlık kurumlarını bildirmek.
- Bulaşıcı hastalıklarla savaş tedbirlerini almak ve tatbik etmek.
- Kurumun hasta odalarını ve hastaların genel temizliğini yaptırmak.

1954

- Hastaların hal ve hatırlarını sormak, derecelerini almak, nabız ve teneffüslerini saymak, derece kağıtlarına teneffüslerini çizmek.
- Kuruma yatırılan hastanın tüm ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmak suretiyle ruhsal, duygusal ve genel alışkanlıklarını değerlendirmek. Moral gücünü artırıcı gerekli ortamı ve güveni sağlamak. Hastaları tabiplerce yapılacak muayene ve tedaviye hazırlamak.
- Hastaların tedavisi için gerekli bütün kayıt, bakım ve tedavi uygulamalarını tabiplerin tariflerine göre yapmak

1954

- Hastaların ilaçlarını, içten ve dıştan olduğuna göre bizzat içirmek ve tatbik etmek, enjeksiyonları yapmak ve bunları hemşire notuna miktar ve zaman belirterek kaydedip imzalamak.
- Sık sık kontrolü icap eden hastalarla ameliyatlı hastaları belirli zamanlarda yoklamak ve bunlara ait ilaçları vermek, yemeklerinin de usulüne uygun verilmesini sağlamak. Kendilerine bırakılan pansuman ve tedavileri bizzat yapmak. Nöbeti devrederken bu gibi hastalar hakkında yapılacak işleri yeni nöbetçi hemşireye vermek.
- **Hastalara sağlık eğitimi konusunda bilgi vermek**

1954

- **Uzmanlarca analizine lüzum görülen materyali hastalardan almak ve laboratuara göndermek.**
- Serviste yemek dağıtımını, hastaların yemek yemeklerini gözetlemek, kendisi yemek yiyemeyecek durumda olan hastaların bizzat yemeğini yedirmek. Banyo yapacakları yardımcı hizmetli ile banyoya göndermek, gidemeyenlerin yataklarında temizliğini yaptırmak.
- Servis acil dolabında bulunan ilaçları tabibinin direktifi ile ve onun sorumluluğu altında hastalara uygulamak. Sarfiyatını özel sarf defterine kaydetmek. Ertesi günü bu ilaçları eczaneden alarak yerine koymak.
- Kendilerine teslim edilen demirbaş eşya ile alet, ilaç ve sair malzemeyi iyi bir şekilde saklamak ve bunları yerine göre kullanmak ve **tabip tarafından istendiği zaman hazır bulundurmak**, bunların dikkatsizlik ve israf suretiyle boşa gitmelerini önlemek.

1954

- Servislerin genel hizmetlerinin ve temizliklerinin yolunda gitmesini kontrol etmek ve sağlamak, gördükleri noksanları gidermek ve gidertmek.
- **Ameliyathane teknisyeninin bulunmadığı yerlerde onun görev ve yetkilerini kullanmak. Ayrıca görevlisi bulunmadığı hallerde sterilizatör ve otoklavların bakımı ve işletilmesini sağlamak.**
- **Uzmanların gözlemciliği altında gerekli tahlilleri ve muayeneleri yapmak ve neticelerini deftere kaydetmek. Tahlil raporlarını uzmana imzalattıktan sonra ait olduğu servislere göndermek.**
- Laboratuarlara ait alet ve cihazları kullandıktan sonra temiz ve her zaman kullanıma hazır bulundurmak.
- Hastaların sosyal ve ruhsal durumları ve beslenmeleri ile ilgili olarak fizyoterapist, sosyal hizmet, diyet uzmanları ve psikologlarla işbirliği yapmak

Hemşirelik Kanunu (2007)

- Meslek Tanımı
- Meslek Üyesi tanımı (Eğitim, Cinsiyet, Yaş)
- Meslek Alanı Tanımı (Görev, yetki, sorumluluk)
- Meslek Alanı Yönetimi (lisanslı & y.lisanslı rüçhan hakkı)

Hemşirelik Kanunu

- **Madde 1** - (Değ.: Kanun No. 5634 RG: 2.5.2007/26510) Türkiye’de üniversitelerin hemşirelik ile ilgili lisans eğitimi veren fakülte ve yüksek okullarından mezun olan ve diplomaları Sağlık Bakanlığınca tescil edilenler ile öğrenimlerini yurt dışında hemşirelik ile ilgili, Devlet tarafından tanınan bir okulda tamamlayarak denklikleri onaylanan ve diplomaları Sağlık Bakanlığınca tescil edilenlere Hemşire unvanı verilir.

Hemşirelik kanunu

- **Madde 4** - (Değ.: Kanun No. 5634 RG: 2.5.2007/26510) Hemşireler; tabip tarafından acil haller dışında yazılı olarak verilen tedavileri uygulamak, her ortamda bireyin, ailenin ve toplumun hemşirelik girişimleri ile karşılanabilecek sağlıkla ilgili ihtiyaçlarını belirlemek ve hemşirelik tanılama süreci kapsamında belirlenen ihtiyaçlar çerçevesinde hemşirelik bakımını planlamak, uygulamak, denetlemek ve değerlendirmekle görevli ve yetkili sağlık personelidir. Ayrıca aile hekimliği uygulamasına ilişkin kanun hükümleri ile bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuattaki görevleri de yaparlar.
- **Hemşirelerin birinci fıkrada sayılan hizmetlerde çalışma alanlarına, pozisyonlarına ve eğitim durumlarına göre görev, yetki ve sorumlulukları Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.**

Hemşirelik Yönetmeliği (8.Mart.2010)

■ Mesleğin Kapsamı

Hemşire, Uzman Hemşire, Yetki Belgeli

■ Hemşire Görevleri

Sorumlu Hemşire, Başhemşire görev tanımları

Hemşirelik Yönetmeliği

- **MADDE 1** – sağlık hizmeti sunulan kurum ve kuruluşlarda görev yapan hemşirelerin çalışma alanlarına, pozisyonlarına ve eğitim durumlarına göre görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemektir.
- **MADDE 2** –Bu Yönetmelik, kamu ve özel tüm sağlık kurum ve kuruluşlarında ve hemşirelik hizmetleri sunulan diğer alanlarda görev yapan hemşireleri kapsar

MADDE 5 – (1) Hemşirelik hizmetleri aşağıdaki hususları kapsar:

- a) Birey, aile, grup ve toplumun sağlığının geliştirilmesi, korunması, hastalık durumunda iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması amacıyla hemşirenin yerine getirdiği bakım verme, hekimce hazırlanan tıbbî tanı ve tedavi planının oluşturulması ve uygulanması, güvenli ve sağlıklı bir çevre oluşturma, eğitim, danışmanlık, araştırma, yönetim, kalite geliştirme, işbirliği yapma ve iletişimi sağlama rolleri
- b) Mesleki eğitimle kazanılan bilgi, beceri ve karar verme yeteneklerini kullanarak, insanlara yaşadıkları ve çalıştıkları her ortamda doğum öncesinden başlayarak yaşamın tüm evrelerinde meslek standartları ve etik ilkeler çerçevesinde sunduğu hemşirelik bakımı,
- c) Hemşirelik hizmetlerinin ve bu hizmetlerden sorumlu insan gücü kaynaklarının, diğer kaynakların ve bakım ortamının yönetimi ile risk yönetimini.

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları

■ MADDE 6 – (1) Hemşireler;

- a) Her ortamda bireyin, ailenin ve toplumun hemşirelik girişimleri ile karşılanabilecek sağlıkla ilgili ihtiyaçlarını belirler ve hemşirelik tanılama süreci kapsamında belirlenen ihtiyaçlar çerçevesinde hemşirelik bakımını kanıta dayalı olarak planlar, uygular, değerlendirir ve denetler.
- b) Verilen hemşirelik bakımının kalitesini ve sonuçlarını değerlendirir, hizmet sunumunda bu sonuçlardan yararlanarak gerekli iyileştirmeleri yapar ve sonuçları ilgili birime iletir.

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları

- c) Tıbbî tanı ve tedavi planının uygulanmasında; hekim tarafından, acil durumlar dışında yazılı olarak verilen tedavileri uygular, hastada beklenmeyen veya ani gelişen durumlar ile acil uygulanması gereken tanı ve tedavi planlarında müdavi hekimin şifahi tıbbi istemini kabul eder. Bu süreçte hasta ve çalışan güvenliği açısından gerekli tedbirleri alır.
- ç) Hastaya lüzumu halinde uygulanmak üzere hekim tarafından reçete edilen tıbbî talepleri bilimsel esaslara göre belirlenen sağlık bakım, tanı ve tedavi protokolleri doğrultusunda yerine getirir.

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları

- d) Tıbbi tanı ve tedavi işlemlerinin hizmetten faydalananana zarar vereceğini öngördüğü durumlarda, müdavi hekim ile durumu görüşür, hekim işlemin uygulanmasında ısrar ederse durumu kayıt altına alarak hekimin yazılı talebi üzerine söz konusu işlemi uygular.
- e) Tıbbî tanı ve tedavi girişimlerinin hasta üzerindeki etkilerini izler, istenmeyen durumların oluşması halinde gerekli kayıtları tutarak hekime bildirir ve gerekli önlemleri alır.

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları

- f) Görevi teslim alacak hemşire gelmeden ve gerekli bilgiyi hasta başında sözlü ve yazılı olarak teslim etmeden ve doğal afet, toplu kazalar gibi olağanüstü durumlarda ise hemşireye olan ihtiyaç ortadan kalkmadan kurumdan ayrılamaz.
- g) Hemşirelikle ilgili eğitim, danışmanlık, araştırma faaliyetlerini yürütür. Mesleği ile ilgili bilimsel etkinliklere katılır. Toplumun, öğrenci hemşirelerin, sağlık çalışanlarının ve adaylarının eğitimine destek verir ve katkıda bulunur.

Hemşirelerin görev, yetki ve sorumlulukları

- g) Hemşirelikle ilgili eğitim, danışmanlık, araştırma faaliyetlerini yürütür. Mesleği ile ilgili bilimsel etkinliklere katılır. Toplumun, öğrenci hemşirelerin, sağlık çalışanlarının ve adaylarının eğitimine destek verir ve katkıda bulunur.
- h) Sağlık hizmetlerinin verildiği tüm alanlarda etkin bir şekilde görev alır, oluşturulan sağlık politikalarının yürütülmesinde, mevzuat çerçevesinde karar mekanizmalarına katılır.
- ı) Hizmet sunumunda, hizmetten faydalananların bireysel farklılıklarını kabul ederek, insan onurunu, mahremiyetini ve kültürel değerlerini azami ölçüde göz önünde bulundurur.
- i) Tüm uygulamalarını kayıt altına alır.

19. Nisan.2011 Hemşirelik Yönetmeliği (Ekler)

- Uzman Hemşirenin görevlerine ek maddeler
- Birimlere Özgü Görev Yetki ve Sorumluluklar
- Hemşirelik Girişimleri Listesi

TÜRKİYE'DE HEMŞİRELİK

1. Basamakta hemşirenin görevi eski yönetmelik (2001)

- Hizmet götürülecek bölge ve toplumu tanımak.
- Bölgenin sağlık ölçütlerini değerlendirmek ve buna göre sorunları ve öncelikleri saptamak.
- Bölgelerin tespit, takip ve bağışıklama hizmetleri ile kayıt bildirimlerini yapmak.
- Evlilik öncesi ve evlilikte aile plânlaması hizmetleri ile ilgili danışmanlık hizmetlerini yürütmek, gerekli uygulamaları yapmak, sertifikası varsa RİA uygulamak.
- İşhalli hastalıklar konusundaki programlarda görev almak.

2001

- Sağlıklı beslenme ve beslenme bozuklukları konusundaki programlara katılmak.
- Koruyucu ruh sağlığı hizmetlerini yürütmek.
- İş ve işçi sağlığı hizmetlerinde görev almak.
- Okul sağlığı hizmetlerinde görev almak.
- Bağışıklama hizmetlerini yürütmek.
- Acil müdahale hizmetleriyle ilgili uygulamaları yapmak.
- Tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinde görev almak.

2001

- Poliklinik hizmetlerinin yürütülmesine yardımcı olmak.
- Yaşlı sağlığı hizmetlerini yürütmek veya bu hizmetlere katılmak.
- Kronik hastalıklar kontrol programı kapsamında kayıt, tarama ve tedavi hizmetlerini yapmak.
- Kurumun gerektirdiği nöbet çalışmalarını yapmak.
- Toplum kalkınması hizmetlerinde görev almak.
- Tıbbi alet, malzeme ve cihazların hizmete hazır bulundurulması, usulüne uygun kullanılması ve korunmasını takip ve kontrol etmek.

2001

- Halk eğitimi materyalleri ihtiyacını belirlemek, temin edilmesini ve kullanılmasını sağlamak.
- Planlanan mesai sonrası çalışmalara katılmak.
- Görevi ile ilgili kayıt ve formları tutmak.
- Nüfus tespiti çalışmalarında görev almak.
- Mevzuata belirlenen diğer görevleri yapmak .

Aile hekimliği yönetmeliği: Aile Sağlığı Elemanı

- Aile hekimi ile birlikte ekip anlayışı içinde kişiye yönelik koruyucu, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini sunar görevinin gerektirdiği hizmetler ile ilgili sağlık kayıt ve istatistiklerini tutmak
- Kişilerin yaşamsal bulgularını ölçer ve kaydeder
- Aile hekiminin gözetiminde, talimatı verilen ilaçları uygular,
- Yara bakım hizmetlerini yürütür,

Aile Sağlığı Elemanı

- Tıbbi alet, malzeme ve cihazların hizmete hazır bulundurulmasını sağlar,
- Poliklinik hizmetlerine yardımcı olur, tıbbi sekreter bulunmadığı hallerde sevk edilen hastaların sevk edildiği kurumla koordinasyonunu sağlar,
- Gereken tetkikler için numune alır, eğitimini aldığı basit laboratuvar tetkiklerini yapar veya aldığı numunelerin ilgili laboratuvar tarafından teslim alınmasını sağlar,

Aile Sağlığı Elemanı

- Gezici ve yerinde sağlık hizmetleri, sağlığı geliştirici ve koruyucu hizmetler ile ana çocuk sağlığı ve aile planlaması hizmetlerini verir, evde bakım hizmetlerinin verilmesinde aile hekimine yardımcı olur,
- Bakanlıkça belirlenen hizmet içi eğitimlere katılır,
- Sağlık hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili olarak görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında aile hekiminin verdiği diğer görevleri yerine getirir.

Hemşirelik Yönetmeliği: Evde Bakım hemşiresi

- Ev ortamını hastanın gereksinimlerine uygunluk yönünden değerlendirir (ısı, ışık, havalandırma, hijyen, tekstil, zemin, duvarlar vb.).
- Gürültü, ışık, ısınma, havalandırma gibi çevresel uyaranları kontrol altına alarak hastanın uyku ve dinlenmesini sağlar.

Evde Bakım hemşiresi

- Bireyin günlük yaşam aktivitelerinin karşılanması, çevre düzenlemesi ve sosyal gereksinimlerin karşılanmasına yönelik görev alan bakım destek elemanlarının denetimini yapar, gerektiğinde ilgililere bildirimde bulunur.
- Birey ve ailenin eğitim ve danışmanlık ihtiyacının belirlenmesini ve yerine getirilmesini sağlar. Bireyin öneri, istek ve şikâyetlerini dinler ve değerlendirir ve ilgili birimlere yönlendirir

Ana Çocuk Sağlığı Hemşiresi

- Sorumlu olduğu bölgedeki toplumun sağlık düzeyi ölçütleri, ana-çocuk sağlığı durumu, sosyal, kültürel, ekonomik durumu, ulaşım durumu gibi özelliklerine ilişkin veri toplar ve değerlendirir.
- Sorumlu olduğu ailelere ev ziyaretleri yaparak kapsamlı değerlendirme yapar.
- Birey ve ailelerin ana-çocuk sağlığı ile ilgili gereksinimleri ve sorunlarını, öncelikleri belirler.

Ana Çocuk Sağlığı Hemşiresi

- Birey ve ailelere ilişkin tüm kayıtları doğru, eksiksiz ve zamanında tutar.
- Ailedeki hasta ana-çocukların konsültasyon için gereksinimlerini belirler ve AÇS-AP merkezi hekimine sevk eder.
- Hizmetlerin sürekliliği ve koordinasyonunu sağlamak için diğer sağlık ekibi üyeleri ile ve kurum içi, kurum dışı diğer hizmet birimleri ile iletişim kurar ve geliştirir.

Ana Çocuk Sağlığı Hemşiresi

- Ana ve çocuk yaşı gruplarını ilgilendiren kronik hastalıkların takibini yapar, hekim tarafından reçete edilmiş ilaç ve tedavileri uygular.
- Merkez bölgesinde ana-çocuk sağlığı hizmetleri ile ilgili yapılacak araştırmalara katılır.
- Hizmet içi eğitim programlarına, mesleki seminer, konferans, gibi etkinliklere katılır.
- Hemşirelik bakımında gerekli olan asepti, sterilizasyon, dezenfeksiyon gibi tekniklere uyar ve uyulmasını sağlar.

Ana Çocuk Sağlığı Hemşiresi

- Aile planlaması hizmetlerini yürütür
- Doğum öncesi izlem, evde doğum ve doğum sonrası anne ve bebeğin izlem hizmetlerini yürütür.
- Kadın sağlığına yönelik tarama (Pap Smear, KKMM ve benzeri) programlarına katılır.
- Çocuk izlem hizmetlerini yürütür.
- Bağışıklama hizmetlerini yürütür.

Ana Çocuk Sağlığı Hemşiresi

- Önemli çocukluk hastalıklarınının (ishal, akut solunum yolu enfeksiyonları, aşı ile önlenabilir hastalıklar, beslenme bozukluklarına bağlı hastalıklar, paraziter hastalıklar ve çocukluk dönemi bulaşıcı hastalıkları, vb) muayene ve takibini yapar, hekim isteminde yer alan ilaç ve tedavileri uygular.

Ana Çocuk Sağlığı Hemşiresi

- Ana ve çocuk yaşı gruplarını ilgilendiren kronik hastalıkların tedavisinde hekim tarafından reçete edilmiş ilaç ve tedavileri uygular.
- Merkez sorumlu hemşiresinin gözetiminde halka, sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi, hastalıkların bakım, tedavi ve rehabilitasyonu amacıyla bireysel ve grup sağlık eğitimini planlar, eğitim ortamını hazırlar, uygular ve değerlendirir.

Ana Çocuk Sağlığı Hemşiresi

- Cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesinde ve AIDS ile mücadelede eğitim ve danışmanlık yapar.
- Sorumlu üreme ve cinsel danışmanlık ve sorumlu ebeveynlik için eğitim ve danışmanlık yapar.
- Kadın yaşam evrelerine göre cinsel sağlık/üreme sağlığı sorunlarını belirler, eğitim ve danışmanlık hizmetlerini yürütür.

Türkiye'de Hemşireliğin gündemi

- Ücret (Maaş, ek ödemeler, performans)
- Kamu Hastane Birlikleri Yasası
- Aile Sağlığı Elemanı
- Uzman Hemşire Kadrolarının ihdası
- Taşeron Üstünden Hemşire Çalıştırma
- Lisans Tamamlama Eğitimi
- Çalışma Koşulları Nöbetler
- Meslek Alanına sahip çıkma

Nasıl çözülebilir?

- Toplumla buluşma
- Meslek alanına sahip çıkma
- **Yasal haklarını kullanma**
- Yeni fırsatlar yaratma
- Tehditleri fırsatlara dönüştürme
- Birlik olma

TEŐEKKÜRLER

21NCİ YÜZYIL İÇİN SAĞLIK ALANINDA 21 HEDEF;

- **1.Avrupa bölgesinde sağlık dayanışması**
- **2.sağlıkta Hakkaniyet**
- **3.yaşama sağlıklı başlanması**
- **4.gençlerin sağlığı**
- **5.yaşlıların sağlığı**

hedefler;

- **6.Ruh sağlığının geliştirilmesi**
- **7.bulaşıcı hastalıkların azaltılması**
- **8. bulaşıcı olmayan hastalıkların azaltılması**
- **9.şiddet ve kazalar sonucu yaralanmaların azaltılması**
- **10.sağlıklı ve güvenli fizik çevre**

hedefler;

- **11.sağlıklı yaşam**
- **12. alkol-ilaç-tütüne bağlı zararların azaltılması**
- **13.sağlıklı çevreler**
- **14.çok sektörlü sağlık sorumluluğu**
- **15.entegre sağlık sektörü**
- **16.hizmette kalite yönetimi**

hedefler;

- **17.sağlık hizmetlerinin finansmanı ve kaynakların tahsis edilmesi**
- **18.sağlık hizmetlerine yönelik insan kaynaklarının geliştirilmesi**
- **19.sağlıkla ilgili araştırma ve bilgi**
- **20.sağlık için tarafların harekete geçirilmesi**
- **21.her ülkenin sağlık politikaları ve stratejilerinin oluşturulması**

Bu politika doğrultusunda

- ÜLKEMİZE VE
- HEMŞİRELERİNE DÜŞEN GÖREVLER

nelerdir???

hastalık,sakatlık, ölümlle ilgili göstergelerdeki farklılık ve yaşam beklentisi düzeyini yükseltmek için;

- toplumun eğitimi,
- sağlıklı yaşam aktivitelerinin geliştirilmesi konusunda toplumun bilinçlendirilmesi,
- sağlık inançlarının değerlendirilip sağlığa zarar verenlerin ele alınması,
- ölüm-sakatlık riskinin değerlendirilerek riskli grup ve durumlar için önlemler alınmasının sağlanması

sosyo-ekonomik farklılığın ortaya çıkardığı sağlıkla ilgili farklılıkların azaltılması

- dışlamaktan korunmalı ve uygun hizmete kolay ulaşmaları sağlanmalıdır, bunu yapabilmek için hemşireler,
- sivil toplum örgütleri işbirliği ile
- ve gelir durumu orta üzerinde olan bireylerle ve ilgili kurumlarla programlar gerçekleştirmek üzere planlamalar yapabilmelidir

yeni doğanların, bebeklerin ve 5 yaş öncesi çocukların yaşama sağlıklı başlayarak daha sağlıklı olmalarını sağlamak;

- AÇS hizmetlerine ulaşmadaki kişisel, kültürel, toplumsal engelleri değerlendirmek ve etkilerini en aza indirmek,
- 5 yaş altı çocuklarda kazalara ve şiddete bağlı mortalite ve sakatlık azaltılmalıdır, bunu yapabilmek için çocuklar için kaza riski taşıyan durumlara ilişkin durumlar konusu da ebeveynler bilinçlendirilmeli, şiddet ve istismar belirtileri hemşirelerce tanınmalı, tedavi ve yardım almaya yönlendirilmelidir

hemşireler gençlerin sağlık risklerine duyarlı olmalıdır

- şiddet ve kazalara bağlı ölüm ve sakatlığı azaltabilmek için,
- alkol-tütün vb zararlı alışkanlıklara yönelen ve
- erken yaşta gebelik riski yaşayan gençlere yardım için;

hemşireler;

- destekleyici,güven veren yaklaşımla danışmanlık hizmeti verebilmeli, gençlerin benlik kavramını güçlendirecek yaklaşımları ebeveynlere öğretmeli , sağlıklı seçim yapma, iyi yaşam becerileri konularında fırsatlar yaratılması için ilgili kurum, kuruluşlarla işbirliği yapmalıdır. Özellikle öfke-şiddet eğilimi konularını okul sağlığı-aile sağlığı çerçevesinde ele almalıdırlar

hedef,

- **65 yaş üzerindeki insanların sakatlık olmadan yaşama beklentisi yükselmeli, ev ortamında sağlıklı bir düzeyde yaşayabilen 80 li yaşlardaki insanların oranı yükselmelidir, BU HEDEFE YÖNELİK OLARAK;**

hemşireler,

- Sağlıklı yaşlanmaya yönelik toplum programları geliştirmeli-uygulamalıdırlar ve
- Yaşlılıkta otonomi-özsaygının korunmasına yönelik aile içi ve toplum destekli çalışmalar yürütebilirler

ruh sağlığının geliştirilmesi;

- psiko sosyal iyilik halini geliştirmek ve
- ruh sağlığı sorunları olanların ulaşabileceği kapsamlı hizmetler geliştirme

GÖREVLER

- 1.sağlığı konusunda toplumun eğitimi
- 2.sağlıklı yaşam aktiviteleri geliştirme konusunda toplumun bilinçlendirilmesi
- 3.sağlık inançlarının değerlendirilip sağlığa zarar verenlerin ele alınması

görevler;

- 4.ölüm sakatlık riskinin değerlendirerek, riskli durumlar için önlemler önerme
- 5. ölüm sakatlık riskini değerlendirerek riskli gruplar için önlemler önerme
- 6. sağlık, sosyal ya da ekonomik koşulları sonucu sağlık alanında özel gereksinimleri olan insanları tanıma

görevler;

- 7.bu insanları dışlanmaktan korumak üzere ilgili kişi ve kuruluşlarla programlar yapma
- 8.sağlık hizmetine ulaşabilmeleri için var olan olanaklar tanımalarını sağlama

-
- Politika, hemşireleri ve onların uygulamalarını etkileyen en önemli faktörlerden birisidir.
 - Bu nedenle, hemşirelerin kendi uygulamalarını yönlendirmek ve topluma daha nitelikli hizmet sunmak için politik kararları bilmek ve politik güçlerini arttırmaları gerekir.

ebenin görevleri;

- 0 - 6 yaş grubu çocukların bakım ve izlemini yapmak.
- Bulaşıcı hastalık kontrol programlarında görev almak.
- İshal ve ishali hastalıklar konusunda risk altındaki grupları saptayarak gerekenleri yapmak.
- Beslenme bozukluğuna bağlı hastalıkları ve etkileyen faktörleri bilmek ve gerekenleri yapmak.
- Yaşlı sağlığı hizmetlerine katılmak.
- Bireysel ve grup eğitimlerine katılmak.
- **Ebeler, bu asli görevleri yanında hemşirelerin gördükleri hizmetleri de görmektedir.**

Sağlıkta dönüşüm sağlığı piyasaya açıyor

